

Fossilindustrin kör på

På måndag startar FN:s klimatmöte i Köpenhamn. Arbetaren Zenit har gått bakom retoriken och ställer en fossil diagnos för de tre huvudaktörerna USA, Kina och EU:s ordförande Sverige. Slutsatsen är att fossilindustrin inte har drabbats av klimatångest.

ANALYS

Klimatoppmötet av Christopher Holmbäck

Sex dagar innan FN:s klimatsamtal i Köpenhamn drar igång på måndag presenterades "Köpenhamnsdiagnosen", The Copenhagen Diagnosis. 26 forskare, varav de

flesta tidigare har författat klimatrappporter åt FN, har lagt samman klimatpanelen IPCC:s rapport från 2007 med de senaste årens forskningsresultat. Det ser inte bra ut. Isarna smälter 40 procent

fortare än vad klimatpanelen hade beräknat. Havsnivån kan stiga över en meter till år 2100, och flera meter ytterligare därefter. Temperaturen kan stiga med 7 grader. Med utgångspunkt från 2-gradersmålet – som numera är ett globalt politiskt konsensus trots att det är behäftat med stora risker – måste utsläppen börja minska drastiskt innan 2020, om tio år. Annars, säger forskarna, är risken stor för att den globala uppvärmningen blir självspelande; springer iväg från människans möjligheter att stoppa den.

SÅ HUR SER DET UT inför Köpenhamn? Kommer världen att lyckas? Ett sätt att ställa diagnos är att undersöka tre av de viktigaste aktörerna – USA, Kina och EU:s ordförandeland Sverige – och deras fossila agerande under upptakten till Köpenhamn. Det ger en bild bortom retorik och avlägsna målsättningar. Företag och investerare satsar bara på nya stora olje-, kol eller gasprojekt om de räknar med att kunna hämta upp fossila bränslen i flera decennier; varje fossil satsning nu binder fast oss till framemot 2050, då utsläppen enligt många forskare behöver vara nere på noll.

I Kina pågår en rejäl modernisering av landets kolkraftsflotta. Kinas kolkraftverk är ökända för att förorena luften och för att arbetare skadas och dör i kolgruvorna. Nu blir avgaserna renare och arbetsförhållandena bättre. Men

Platschefen Daniel Hoft visar upp en rotationsborr. Shell provborrar nu efter naturgas i Skåne.

för den globala hälsan är utvecklingen förödande: Kina bygger ett nytt kolkraftverk i veckan.

Tillsammans med USA, Vattenfall och en rad andra aktörer satsar Kina på teknik som ska kunna avskilja koldioxiden vid förbränning i kolkraftverk och begrava den under jord, en teknik som inte kommer att kunna tas i bruk ordentligt förrän tidigast på 2020-talet, och som av klimataktivisterna kritiserats för att vara en teknologisk fint i syfte att fortsätta utvinna kol.

En annan teknik som redan är i bruk och som Kina satsar hårt på är att göra diesel av kol. Att driva en bil på koldiesel i stället för oljebaserat bränsle skapar upp till dubbelt så mycket koldioxidutsläpp. Kinas expanderande bilflotta kan komma att mättas av alltmer kol.

KINA BERÄKNAS ha störst kolreserver i världen, USA är nummer två. Kolindustrin är fortsatt stark i USA, och president Barack Obama har inte markerat mot den. När Obama träffade Kinas president Hu Jintao i november presenterade de ett gemensamt energipaket. Utöver satsningar på förnybar energi och elbilar ska de hjälpa varandra att utvinna mer skiffergas, en form av naturgas. De senaste årens teknologiska

landvinningar, som oljebolaget BP kallar "en revolution", har nu gjort det möjligt att utvinna de enorma mängder skiffergas som tidigare ansågs för dyra att komma åt. USA:s beräknade gastillgångar har plötsligt ökat med en tredjedel. Det har gjort att priset på naturgas har störttyckt, men satsningarna fortsätter.

I Australien fick tre av världens största oljebolag – Chevron, Exxon och Shell – nyligen klartecken att utvinna gas från en enorm gasfyndighet under havsbotten. Gasen ska frysas, exporteras på stora skepp och tinas i terminaler i andra länder, i en process som kallas LNG och skapar stora mängder växthusgaser. Tillsam-

FOTO: STIG-ÅKE JONSSON/SCANPIX

mans med andra projekt kan det göra Australien till världens största LNG-exportör. Även i Skåne, bara några mil från Köpenhamn, provborrar Shell efter skiffergas. Sverige, EU:s ordförandeland fram till årsskiftet, utmärker sig även inför Köpenhamn genom sitt helägda bolag Vattenfall, en av Europas största utsläppare. Tidigare i år förvärvade Vattenfall det nederländska energibolaget Nuon, vars elproduktion till 95 procent kommer från kol och gas, och därmed orsakar Vattenfall utsläpp av 100 miljoner ton koldioxid årligen. Under året har Sveriges regering även tagit beslut om att bygga Förbifart Stockholm, motorvägsprojektet som beräknas öka utsläppen i Stockholmsområdet med 80 procent år 2030.

Oljan är alltså det viktigaste fossila bränslet. Kinesiska företag har under det senaste året effektivt lagt stora energiresurser under sina vingar i bland annat Irak, Nigeria, Colombia, Syrien och Libyen. Det har satt fart på de västerländska företagen. BP har tillsammans med ett kinesiskt företag fått tillgång till ett av Iraks största oljefält. Och veckorna innan Köpenhamn så intensifierar brittiska BP och ett kinesiskt företag kampen om världens största oljefält utanför Ghanas kust.

SATSNINGARNA PÅ förnybar energi ökar i stora delar av världen, särskilt i utvecklingsländerna. Men det säger i sig självt lite om framtida utsläpp av växthusgaser. För att utsläppen ska minska måste upptaget av de fossila bränslena minska. Om Köpenhamnsmötet ska möta forskningens krav så måste världens länder utöver löften och förmaningar hitta sätt att avbryta och ersätta stora fossila projekt.

CHRISTOPHER HOLMBÄCK
christopher.holmback@arbetaren.se